

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 16 stycznia 2026 roku

Sprawa: Interpelacja numer 14417
Znak sprawy: FN1.054.2.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację numer 14417 Pośla na Sejm RP, Pana Jarosława Sachajko, uprzejmie przedstawiam poniższe wyjaśnienia, przygotowane po zasięgnięciu opinii Komisji Nadzoru Finansowego (dalej jako: KNF).

Ad. 1

Zgodnie z przedstawionym w interpelacji materiałem problem dotyczy przede wszystkim ewentualnych nieprawidłowości w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej.

Inną kwestię stanowi ewentualna potrzeba zbadania legalności pochodzenia środków, które zostały wykorzystane do udzielenia pożyczki. Tylko bowiem środki pochodzące z czynu zabronionego mogą podlegać „praniu”. W tym przedmiocie stosowną ocenę może przeprowadzić prokuratura, która – zgodnie z materiałem medialnym – już działa w przedmiotowej sprawie. Ostatecznie na podstawie zgromadzonego materiału prokuratura będzie mogła podjąć decyzję m.in. w zakresie tego, czy w jej ocenie zrealizowane zostały przesłanki wynikające z art. 299 ustawy – Kodeks karny, a zatem czy doszło do przestępstwa prania pieniędzy.

Niezależnie od powyższego nadmienić należy, że na bankach spółdzielczych ciążyą określone obowiązki wynikające z ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2025 r. poz. 644, dalej jako: u.o.p.p.p.t.). Ich realizacja ma uniemożliwić wykorzystywanie instytucji finansowej do prania pieniędzy. Obowiązki te bank musi wykonywać na bieżąco w odniesieniu do wszystkich swoich klientów i obsługiwanych transakcji.

W związku z tym to instytucja obowiązana (bank spółdzielczy) ocenia poziom ryzyka i podejmuje odpowiednie działania zgodnie z przepisami prawa.

W szczególności zgodnie z art. 33 ust. 2 - 4 u.o.p.p.p.f.t. instytucje obowiązane rozpoznają ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu związane ze stosunkami gospodarczymi lub z transakcją okazjonalną oraz oceniają poziom rozpoznanego ryzyka. Instytucje obowiązane dokumentują rozpoznane ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu związane ze stosunkami gospodarczymi lub z transakcją okazjonalną oraz jego ocenę, uwzględniając odpowiednie czynniki ryzyka. Instytucje obowiązane stosują środki bezpieczeństwa finansowego w zakresie i z intensywnością uwzględniającymi rozpoznane ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu związane ze stosunkami gospodarczymi lub z transakcją okazjonalną oraz jego ocenę. Instytucje obowiązane powinny wykonywać wobec Generalnego Inspektora Informacji Finansowej (GIIF) również określone w przepisach obowiązki informacyjne. Jest to w szczególności przewidziany w art. 72 u.o.p.p.p.f.t. obowiązek zgłaszania tzw. Transakcji ponadprogowych. Jak również przewidziane w art. 74 tej ustawy obowiązkowe zgłoszenie GIIF informacji o okolicznościach, które mogą wskazywać na podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Zgodnie natomiast z art. 86 u.o.p.p.p.f.t. instytucja obowiązana niezwłocznie zawiadamia Generalnego Inspektora, za pomocą środków komunikacji elektronicznej, o przypadku powzięcia uzasadnionego podejrzenia, że określona transakcja lub określone wartości majątkowe mogą mieć związek z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu - co może skutkować zablokowaniem środków.

Transakcje nietypowe, trudne do wyjaśnienia, o nietypowym sposobie realizacji mogą budzić podejrzenia instytucji obowiązanej. Instytucja powinna postępować z nimi zgodnie z wymienionymi przepisami.

Wykonywanie powyższych obowiązków podlega kontroli przez KNF (organ nadzoru nad bankami), jak również może podlegać kontroli GIIF, a ich naruszenie może skutkować nałożeniem kary administracyjnej.

Nadmienić jednak należy, że obowiązki te aktualizują się przede wszystkim w odniesieniu do klientów banku i transakcji. Natomiast, jeżeli wątpliwości dotyczą osoby, która klientem banku nie jest i środków, które pożyczyła innej osobie, w ramach wiążącej strony umowy, chociażby nierzetelnie zastaniając się przy tym działalnością bankową, to kwestie sporne analizować powinien przede wszystkim organ nadzoru bankowego oraz organ odpowiedzialny za przestrzeganie prawa i zwalczania przestępczości (prokuratura), a także sąd badający ewentualną odpowiedzialność cywilnoprawną stron oraz ważność umowy.

Ad. 2

W zakresie odpowiedzi na pytanie drugie, warto wskazać, że zgodnie z definicją kredytu w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz.U. z 2024 r. poz. 1646, dalej jako: ustawa - Prawo bankowe), jest to umowa pomiędzy bankiem a kredytobiorcą, w ramach której bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Jak wskazuje w swojej opinii KNF źródła finansowania banku

(mogące służyć sfinansowaniu kredytu) wynikają z przepisów prawa i co do zasady mogą to być środki powierzone bankowi pod tytułem zwrotnym (przede wszystkim depozyty, ale też środki pochodzące z rynku międzybankowego czy obligacji), środki własne (kapitał) lub środki gwarantowane, finansowane lub refinansowane przez państwo (fundusze celowe czy programy rządowe). Jak wskazuje w swojej opinii KNF, bank nie może zatem udzielić kredytu ze środków znajdujących się w dyspozycji osoby trzeciej. W opinii KNF, należy jednak zauważyć, że prawnie dopuszczalne są sytuacje, w których kredytobiorca z zaciągniętego w banku kredytu (o ile dopuszcza to cel tego kredytu) spłaciłby zaciągniętą przez siebie (niezależnie od banku) pożyczkę prywatną.

W ocenie Ministerstwa Finansów właściwość kompetencyjną odnośnie do kwestii ewentualnych sankcji karnych posiada Ministerstwo Sprawiedliwości, jako resort właściwy w zakresie kwestii dotyczących ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz.U. z 2025 r. poz. 383). Jak już wskazano w odpowiedzi na pytanie pierwsze, stosowną ocenę może przeprowadzić prokuratura, która – zgodnie z materiałem medialnym – już działa w przedmiotowej sprawie.

Warto podkreślić, że Ministerstwo Finansów nie posiada informacji w sprawie, co utrudnia jednoznaczne odniesienie się do kwestii sankcji poruszonych w pytaniu np. nie posiada informacji dotyczących treści umowy kredytowej, kwestii przedłożenia podrobionych, przerobionych, poświadczających nieprawdę albo nierzetelnych dokumentów, kwestii, czy kredyt został zabezpieczony hipotecznie.

Dodatkowo, można zauważyć, że kwestia zapobiegania oszustwom wewnętrznym została poruszona w rekomendacji nr 26.3. Rekomendacji Z dotyczącej zasad ładu wewnętrznego w bankach KNF (dalej jako: Rekomendacja Z)¹, zgodnie z którą w banku powinny funkcjonować zasady przeciwdziałania oszustwom wewnętrznym lub zewnętrznym i naruszeniom dyscypliny, odnoszące się w szczególności do mechanizmów kontroli ryzyka, w tym zwłaszcza limitów.

Ad. 3

W odpowiedzi na pytanie trzecie, warto wskazać, że Ministerstwo Finansów zgadza się z opinią KNF, że zarówno wpłata jak i wypłata znaczących kwot gotówkowych, co do zasady powinna odbywać się w przygotowanych do tego placówkach banków, spełniających wymogi rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne.

Jak wskazuje KNF, w swojej opinii, kwestią wewnętrznym procedur banku jest sama obsługa kasowa, tj. proces przyjęcia lub przekazania gotówki (po uprzednim jej przeliczeniu i za odpowiednim pokwitowaniem przez obie strony transakcji) oraz czy nastąpi to przy tzw. „okienku kasowym”, stanowisku obsługi klienta czy w odrębnym pomieszczeniu.

KNF w swojej ocenie, wskazuje także, że nie dostrzega potrzeby zmian regulacyjnych w zakresie, którego dotyczy pytanie. W opinii KNF sposób udostępnienia środków przez bank zależy co do zasady od umowy stron, jednak nie można wykluczyć dostępu klienta banku, zwłaszcza deponenta, do gotówkowej postaci należnych mu środków. Ponadto KNF wskazuje, że każda transakcja

¹

https://www.knf.gov.pl/dla_ryнку/regulacje_i_praktyka/rekomendacje_i_wytyczne/rekomendacje_dla_bankow?articleId=8522&p_id=18

(podobnie jak każda czynność prawna banku) wymaga autoryzacji osób uprawnionych do reprezentacji, jak i stosownego udokumentowania rodzaju, kwoty, stron i tytułu transakcji, zwykle w formie pokwitowania, które jest sporządzane w dwóch egzemplarzach – dla banku (w tym dla potrzeb związanych z księgowaniem) i klienta. Dodatkowo warto wskazać, że sposób reprezentacji banków wynika z przepisów prawa i rozwiązań wewnętrznych dotyczących pełnomocnictw.

Ponadto chciałbym zauważyć, że obowiązek wydania kompletu dokumentów klientowi zawarty jest w rekomendacji nr 27.1. Rekomendacji S dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie KNF (dalej jako: Rekomendacja S).

Zgodnie z rekomendacją nr 27 Rekomendacji S w relacjach z klientami, w obszarze działalności związanej z ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie bank powinien stosować zasady profesjonalizmu, rzetelności, staranności oraz najlepszej wiedzy. Rekomendacja 27.1. Rekomendacji S wskazuje, że bank oferując produkty objęte postanowieniami niniejszej Rekomendacji powinien zapewnić:

- a) rzetelność rozpowszechnianych informacji reklamowych dotyczących oferowanych produktów,
- b) rzetelność i kompletność informacji przekazywanych klientom na temat oferowanych produktów, w tym w szczególności informacji o wszystkich czynnikach ryzyka związanych z danym produktem,
- c) jednoznaczność i zrozumiałość postanowień zawartych we wzorcach umowy, regulaminach, taryfach opłat i prowizji oraz treści zamieszczanych w innych dokumentach, a mających znaczenie dla podjęcia przez klienta decyzji o zaciągnięciu zobowiązania kredytowego, tak aby konsumenci mogli przewidzieć konsekwencje ekonomiczne, jakie wynikają dla nich z danych postanowień umownych,
- d) doręczenie klientom wszelkich dokumentów niezbędnych do podjęcia decyzji przed zawarciem umowy.

Ad. 4

W odpowiedzi na pytanie czwarte Ministerstwo Finansów zgadza się z opinią KNF, że zakres danych, które banki zobowiązane są udostępniać klientom jest dość precyzyjnie określony przez przepisy, w tym ustawy - Prawo bankowe oraz ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2025 r. poz. 1362), czy ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (Dz.U. z 2025 r. poz. 720, dalej jako: ustawa o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami).

Można dodać także, że zmiana umowy kredytu jest możliwa na podstawie wzajemnej zgody (aneks do umowy kredytowej), ale także przez jednostronne wypowiedzenie przez bank (art. 75 ustawy - Prawo bankowe) w przypadku niedotrzymania warunków czy utraty zdolności kredytowej, przy czym zmiany muszą być zgodne z art. 69 ustawy - Prawo bankowe.

Warto zwrócić uwagę na kwestię niezbędnych elementów umowy kredytu (art. 69 ust. 2 ustawy - Prawo bankowe oraz zakres obowiązków informacyjnych w odniesieniu do kredytu hipotecznego (art. 10 ust. 1 ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami). Dodatkowo, warto wskazać, że według art. 10 ust. 2. ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami kredytodawca,

pośrednik kredytu hipotecznego ani agent nie mogą pobierać opłat od konsumenta za przekazywanie informacji w związku z obowiązkami informacyjnymi określonymi w ustawie.

Ponadto, jak już w wskazywano w punkcie trzecim, obowiązek wydania kompletu dokumentów klientowi zawarty jest w rekomendacji nr 27.1. Rekomendacji S.

Ad. 5 i ad. 7

W odpowiedzi na pytanie piąte i siódme Ministerstwo Finansów podziela opinię KNF, że kredytowanie osób powiązanych z bankiem (np. członków zarządu, rady nadzorczej, pracowników i ich rodzin) podlega znacznie ostrzejszym rygorom niż w przypadku innych klientów banku. W opinii KNF należy do nich zaliczyć bezwzględny zakaz preferencji, jeżeli chodzi o oprocentowanie, prowizje, opłaty, zabezpieczenia. KNF wskazuje także, że ustanowiony jest również szczególny tryb decyzyjny oraz limity koncentracji zaangażowania. W opinii KNF zauważa, że banki obowiązane są również przestrzegać szczególnych zasad dotyczących zarządzania ryzykiem konfliktu interesów. W ocenie KNF przepisy te zapewniają odpowiednie ograniczanie ryzyka związanego z kredytowaniem tzw. „osób wewnętrznych” w bankach. W związku powyższym Ministerstwo Finansów nie planuje zmian regulacji prawnych w zakresie wskazanym w pytaniu.

Warto także wskazać na regulacje dotyczące kredytowania osób powiązanych z bankiem m.in. w art. 79b ust. 1 ustawy - Prawo bankowe. Można także zwrócić uwagę na kwestie poruszone w rekomendacji nr 5.5. rekomendacji H dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach KNF (dalej jako: Rekomendacja H) oraz rekomendacji nr 13 Rekomendacji Z.

Art. 79b ust. 1 ustawy - Prawo bankowe stanowi, że bank, na żądanie Komisji Nadzoru Finansowego, przekazuje informacje o kredytach, pożyczkach pieniężnych, gwarancjach bankowych oraz poręczeniach udzielonych:

- 1) członkom zarządu i członkom rady nadzorczej banku;
- 2) osobom zajmującym kierownicze stanowiska w banku;
- 3) małżonkom, dzieciom lub rodzicom członka zarządu lub rady nadzorczej banku;
- 4) spółkom, w których osoby, o których mowa w pkt 1-3, posiadają co najmniej 10% udziałów w kapitale lub praw głosu, lub na które te osoby mogą wywierać znaczący wpływ, lub w których te osoby pełnią funkcję członka rady nadzorczej albo kadry kierowniczej wyższego szczebla;
- 5) akcjonariuszom banku, z wyłączeniem akcjonariuszy posiadających wyłącznie akcje dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym w liczbie uprawniającej do wykonywania nie więcej niż 5% głosów na walnym zgromadzeniu;
- 6) w przypadku banku spółdzielczego - udziałowcom tego banku.

Zgodnie z art. 79b ust. 2. ustawy - Prawo bankowe Komisja Nadzoru Finansowego może zażądać dokumentów dotyczących kredytów i pożyczek udzielonych podmiotom, o których mowa w ust. 1.

Według rekomendacji 5.5. Rekomendacji H do głównych rodzajów mechanizmów kontrolnych funkcjonujących w banku powinny należeć co najmniej:

- a) procedury – rozumiane jako zdefiniowany sposób określonego postępowania przez pracowników poszczególnych jednostek, komórek i stanowisk organizacyjnych,
- b) podział obowiązków – rozumiany jako podział zadań i uprawnień przypisanych pracownikom na poszczególnych stanowiskach organizacyjnych w ramach danego procesu mający na celu zapobieganie sytuacjom, w których pracownik kontroluje

samego siebie lub istnieje potencjalny konflikt interesów między pracownikami mającymi powiązania personalne (np. poprzez oddzielenie etapu zawierania transakcji od etapów jej rejestrowania i weryfikowania jej prawidłowości albo tzw. kontrolę dwóch par oczu),

c) autoryzacja, w tym zwłaszcza autoryzacja operacji finansowych i gospodarczych – rozumiana jako system zatwierdzania decyzji i czynności wykonywanych przez pracowników na poszczególnych stanowiskach organizacyjnych w ramach danego procesu (np. poprzez wprowadzenie obowiązku autoryzacji w systemie informatycznym w procesie zawierania transakcji przekraczających określony poziom) (...).

Można zauważyć, w zakresie polityki konfliktu interesów, że Rekomendacja nr 13 Rekomendacji Z stanowi, że zarząd banku powinien opracować, zatwierdzić oraz wprowadzić w życie, sporządzoną w formie pisemnej i zatwierdzoną przez radę nadzorczą, skuteczną politykę zarządzania konfliktami interesów. Według rekomendacji Z zarządzanie konfliktami interesów powinno odbywać się w oparciu o odpowiednie, zatwierdzone zasady.

Ad. 6

Ministerstwo Finansów nie posiada danych zbiorczych dotyczących tego, ile skarg w latach 2019-2025 dotyczyło banków spółdzielczych w obszarze odmowy wydania dokumentacji, sporów o rozliczenia, nietypowych operacji gotówkowych oraz potencjalnych konfliktów interesów. Po analizie pojedynczych spraw zidentyfikowano trzy wnioski złożone w latach 2019-2025 dotyczące banków spółdzielczych w obszarze odmowy wydania dokumentacji, sporów o rozliczenia, nietypowych operacji gotówkowych oraz potencjalnych konfliktów interesów.

UKNF w swojej opinii wskazuje, że nie gromadzi informacji o liczbie i szczegółowej tematyce reklamacji klientowskich rozpatrywanych przez banki. W zakresie wpływających do UKNF zgłoszeń o potencjalnych nieprawidłowościach w działalności banków, liczba tych zgłoszeń dotyczących banków spółdzielczych stanowi przeciętnie około 3-4% ogółu zgłoszeń dotyczących działalności banków i w 2024 r. obejmowała 84 przypadki. KNF wskazuje także, że zdecydowana większość z nich dotyczyła sporów związanych ze świadczonymi przez banki usługami lub wynikających ze stosunku członkostwa w spółdzielni.

Ministerstwo Finansów informuje także, że wyżej wymienione dane zbiorcze może posiadać Rzecznik Finansowy.

Ad. 8

Ministerstwo Finansów podziela opinię KNF, że migracja systemów IT w bankach, z uwagi na jej charakter jest objęta szczególnym zainteresowaniem nadzoru finansowego w Unii Europejskiej. KNF wskazuje także, że od 2025 roku podlega ona istotnym zmianom ze względu na wejście w życie unijnego rozporządzenia DORA. Bank musi spełnić szereg rygorystycznych szczegółowych wymogów dotyczących m.in. integralności i spójności danych, środowiska testowego, planów awaryjnych, jak również audytu. KNF zauważa także, że banki mają obowiązek zgłoszenia Komisji Nadzoru Finansowego zmiany centralnego systemu informatycznego. Należy podkreślić, iż obecne zmiany systemów informatycznych w bankach spółdzielczych mają na celu ich unowocześnienie oraz poprawę bezpieczeństwa cyfrowego i są niezbędne w świetle obecnego postępu technologicznego.

Ewentualne zmiany w systemach IT nie uchylają oczywiście przepisów dotyczących przechowywania i archiwizacji dokumentacji bankowej, nawet jeśli ma ona postać elektroniczną.

Ad. 9

Ministerstwo Finansów nie planuje wydania, wspólnie z KNF, rekomendacji dla banków spółdzielczych dotyczących kwestii poruszonych w ostatnim pytaniu interpelacji. Zgodnie z opinią KNF działalność banków spółdzielczych w zakresie wskazanych zagadnień jest uregulowana w regulacjach, zarówno unijnych, jak i krajowych, w tym – ustawie z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz.U. z 2025 r. poz. 265), ustawie - Prawo bankowe, ustawie z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2024 r. poz. 593), ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2023 r. poz. 120), jak również rekomendacjach i wytycznych KNF.

Podsumowując, przedstawione powyżej regulacje oraz rekomendacje KNF są obecnie odpowiednią podstawą do bezpiecznego funkcjonowania banków spółdzielczych, a obecne zmiany systemów informatycznych w bankach spółdzielczych mają na celu ich unowocześnienie oraz poprawę bezpieczeństwa cyfrowego i są niezbędne w świetle obecnego postępu technologicznego.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Jurand Drop

podsekretarz stanu

w Ministerstwie Finansów